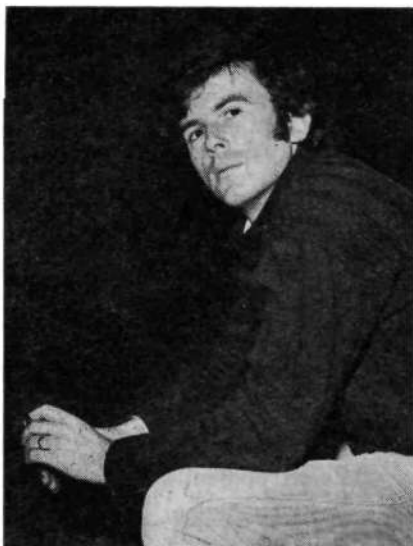

**Gracias
a la vida**

Tomaž
Šalamun

GIB Pil sem medico, širšo od reke.
Kačji pastirji so mi poljubljali oči.
Tkal sem platno, ki je postalo led.
V njem se leskeče pogubljenno mesto.

Ulice vodijo in ne vodijo nikamor.
Prislonjeni k zidu spijo mrtve sanje.
In mulovodec drži roko, kot jo je
takrat, ko je zaklical dečku: Pohiti!

Pred sončnim zahodom morava priti do vrat!

FUNKCIJE Želeti pomeni zbrisati smrt.
Udariti jo s pečatom na belo kožo
in se potem zastrmeti v jajčeca.
Zavrteti vazo, da sika kot vrtavka
in razdejati himne.
V naravi je več ploskov,
eden od njih hodi po robu in grize mleko.
Želeti pomeni zrušiti se v galeje.
Cvrčati udarce.
Razliti vino na pladenj in si umiti

roke z njim.
 Želeti je motor glave, ne srca.
 Lakota presušenih rib umrlih v parnih kotlih.
 Jagoda grozdja pade vsako minuto.
 Širi rame.
 Želeti pomeni sleči s kmeta črn križ.
 Peti na jasah, klicati v prazno.
 Zadeti rogove krvi in jih butati, butati.
 Pod sonce, kjer je doma žolč, naš disk je žolč.
 Želeti pomeni dihati.
 Z dlanmi grebsti mah z jalovih bradelj.
 Pihati, pihati.
 Sežgati meso, narezano na kocke, da dobi kot
 murn črno glavo.
 V drevesih je jantar, v ljudeh ne.
 Želeti pomeni spati, spati in pozabiti na vse.
 Lepe so ojnice.
 Seno na vozu je sovrag ljudi.
 V njem spijo kmetje z dolgimi bradami,
 vile držijo nad pasom.
 Želeti pomeni ne kaditi.
 Prekrižati roke na prsih in misliti na Arno.
 Večji si bil kot Donava.
 Želeti pomeni prešteti brate, dosti jih je.
 Steči na javko s sklonjeno glavo in zavpiti krik
 svobode.
 Štirje ljudje na stolu jo razčtetverijo.
 Hodi kot pasma po svetu in izumre,
 s temnimi obroči okrog ledij.
 Želeti pomeni bledeti z gabrom, trsom, javorom.
 Utreti sneg v rame.
 Stati, mahati vlakom in jokati, kot jočejo
 tisti, ki so priklenjeni z begom.
 Želeti pomeni pozdraviti črva in ga spoštovati.
 Si tam na členkih točiti žgane pijače.
 Želeti pomeni razdejati sonce in ga zdrobiti kot
 kepo v dlaneh.
 Nakladati plašč na plašč, ovčjo kožo na
 ovčjo kožo, mrtvo.
 Lomiti tilnike pred elektrarno in zaspati cvet.
 Naj spi, naj spi.

Naj uvene v krču blaznosti.
 Plemena plešejo kola na črni vati mrtvih.
 Naj teče koža po mojih venah kot
 bankovci po krvi Indijancev.
 Želeti pomeni zlomiti vihar, sipati
 diamante v kavo.
 Rubiti ples.
 Rubiti vsakega plesalca posebej.
 Želeti pomeni hladnokrvno poslušati, kako toča
 pobija hrčke.
 Splezati na gugalni stol in s prsti objeti vse
 malčke, ki so umrli kot seme.
 Rasti senco.
 Rasti senco kot oblak drhali.
 Prerezati opne bobnov.
 Zaspati, zaspati.
 Želeti pomeni z vladarjev strgati salicil.
 Pasti, pasti.
 Strmeti v ušesa ljudi, ki pobirajo grozdje in jih
 sem poklicati.
 Vsak ve malo, jaz vem malo.
 Razprta dlan ve več.
 Želeti pomeni strgati čas.
 Naj ga zašijejo dekle, ki je v njihovih rokah
 kamen.
 Hej, Pitagora! Mulc! Mulc! Artemidi so pobruhali bel
 plašček!
 Želeti pomeni zviti ptiču glavo, da ne bo več
 nikdar pel.
 Zajahati steber namesto konja in poslušati
 daljne vžige.
 Želeti pomeni, da vsi udi treščijo ob skale.
 Čeri se razbistrijo.
 Vrata se uvijejo pred poljem.
 Bog sliši samo razredčeno magmo, nektar.
 Želeti pomeni ne opaziti, kdaj si zadnjič obuješ
 čevelj.
 Želeti pomeni tako šaliti se, da obvisijo
 škorpijoni na svojih svetlo lesketajočih se
 hakeljcih, dokler jih ne poklopi bron.
 Želeti pomeni pristati na smrt.

DAVIDU Večer je.
 Ptiči se s truščem posedajo po vejevju in
 preišlujem:
 če bi bil jaz svoj sin,
 bi tudi listal po Larousseu, preden sem
 spregovoril?
 Bi mu škodilo?
 Bi se čudil nad truščem?
 Bi jahal konja v Sierrri, mlad?
 Bi trepetal pred božanskimi oblikami?
 Zelena majica,
 vijoličast sviter,
 lok, ki ga dela rez med šipo in
 pločevino — vse gledano skozi steklo
 strašnega obrtnika, maye —
 na mojem patiu?
 Bi tudi njega obiskal Robert,
 pil pivo in pripovedoval,
 kako je zasajal drevesa v deželi,
 kjer neprestano dežuje in
 valovi Pacifika butajo ob skale?
 Se širi duša z mesom?
 Ni Minotaver neprestano mohl ven nog?
 Ker, če nas vonj zapusti,
 kako naj nas izsledijo bogovi,
 ki so prav tako
 krhka in nežna bitja kot
 račke in naši predniki.

RIBA Jaz sem mesojedec, ampak rastlina.
 Jaz sem Bog in človek v enem.
 Jaz sem buba. Iz mene rase človeštvo.
 Jaz imam čisto razlite možgane, kot
 cvet, da lahko bolj ljubim. Včasih dam
 prste vanje in so topli. Hudobni ljudje
 rečejo, da se drugi ljudje v njih
 utopijo. Ne. Jaz sem trebuh.
 V njem sprejemam popotnike.
 Jaz imam ženo, ki me ljubi.
 Včasih se ustrašim, da me ona bolj

ljubi kot jaz njo, in sem žalosten in
potr. Moja žena diha kot majhen
ptiček. Njeno telo me spočije.
Moja žena se boji drugih gostov.
Rečem ji, ne, ne, ne se bati.
Vsi gosti so en sam in za nas vse.
Bela vžigalica z modro glavico mi je
padla v stroj. Umazal sem si nohte.
Zdaj premišljuje, kaj naj napišem.
Tukaj živi ena sosedka. Njeni otroci zelo
razgrajajo. Jaz sem Bog in jih pomirim.
Ob njih grem k zobozdravniku. Dr. Mena,
calle Reloj. Pozvonil bom in rekel, naj mi
izdre zob, ker preveč trpim.
Najbolj sem srečen v spanju in ko pišem.
Mojstri si me podajajo iz roke v roko.
To je potrebno. To je tako potrebno
kot za drevo, da rase. Drevo rabi zemljo.
Jaz rabim zemljo, da ne znorim.
Živel bom štiristo petdeset let.
Rebazar Tarzs živi že šesto let.
Ne vem, če je bil on v tistem belem plašču,
ker jih še ne ločim. Ko pišem, imam
drugo posteljo. Včasih se razlijem bolj kot
voda, ker voda najbolj ljubi.
Strah rani ljudi. Roža je najbolj
mehka, če daš nanjo dlan. Roža ima rađa
dlan. Jaz imam rad vse. Včeraj sem
sanjal, da se je moj oče sklonil k
Harriet. Ustrašim se drugih žensk in
zato z njimi ne spim. Ampak razdalja med
Bogom in mladimi ljudmi je majhna.
V Bogu je vedno ena sama ženska in to je
moja žena. Ne bojim se, da bi me gostje
raztrgali. Jaz lahko dam vse, pa še zrasede.
Bolj, ko dajem, bolj rasede. Potem odplava
kot pomoč za druga bitja. Na enem planetu je
zbirni center za moje meso. Ne vem na
katerem. Kdorkoli bo spil kaj od tega, bo
srečen. Jaz sem cevka. Jaz sem Bog, ker
ljubim. Vse temno imam tu, not, nič

zunaj. Vsako žival lahko presvetlim.
 Kruli mi. Kadar slišim sokove v svojem
 telesu, vem, da sem v milosti. Jaz bi moral
 noč in dan požirati denar, če bi hotel
 zagraditi svoje življenje, pa še ne bi
 pomagalo. Jaz sem ustvarjen za to, da
 sijem. Denar je smrt. Na teraso grem.
 Od tam vidim vso pokrajino, do Dolores
 Hidalgo. Toplo in mehko je kot v Toskani,
 pa ni Toskana. Tam z Metko sediva in
 gledava. Sonce zaide in še sediva in
 gledava. Ona ima roke kot Šakti. Jaz imam
 gobec kot egipčanska žival. Ljubezen je
 vse. Mojzesova košara se ni nikoli
 razbila na skalah. Iz ravne pokrajine
 hodijo majhni konjički. Od Sierre piha
 veter. Jaz grem ljudem v usta z glavo
 naprej in jih ubijem in rodim,
 ubijem in rodim, ker pišem.

GLUHIM BRATOM

Utrudil sem se vaših omlednih nebes.
 Noga na nogo, usta na usta, mrtvi.
 Katera sila ne dovoli razcveta?
 Gulag v hlapčevskih glavah, ki se širi kot rak?
 Boga nosim v srcu in ga razdajam
 kot vođo za tiste, ki že dolgo niso pili.
 Ki hirajo od te umišljene tektonike
 province in piedestala samomora,
 narodnega prvaka.
 Ki klecajo, ubijajo, spijo,
 ki ne čutijo več strahu.
 Ne bom dovolil, da bi bil povsod
 svoboden in padel v prazno izsušeno
 črnino samo v svojem rodnem kraju.
 Nisem cinik, pesnik, prerok sem.
 S svojim življenjem odhajam tja, kjer sem.
 Ne bodo me zadavile vaše mreže,
 vaša sainte-beuvovska momljanja niso
 kríterij za nikogar.
 Ne bom se opotekel in padel kot Cankar.

Ne bodo me pozlatili v sterilno mašo kot
Župančiča.
Moj element je morje, če ga nimate, vam ga
dam.
Moj element je zrak, ubit in zastrupljen,
očiščeno.
Če sem edini, ki v njem diha svoboda,
ne bom se predal.
Raje smrt kot ta ponižujoči genocid vaše
marmelade.
Duša je večna, ne veste.
Jaz sem vam to povedal.
In če se mi boste motovili pod
nogami, vas bom razbrcal kot mravlje.
Boljše en živ, ki bo pričal o svojih opojih in
mukah, kot ta sprijeta želatina
Hada, ki ni niti več senca sledi
živih ljudi in pokončnega
časa, ki diha tudi pod
to zemljo, tudi nad
temi nebese, samo
čekane je treba imeti, zobe
in udariti z milostjo bogov v
sredo srca te poklapane usode, da se kdo
zbudi in zasliši.
Gracias a la vida que me ha dado tanto.